

NUORTEN FOORUMI

Nuorilta nuorille suunnattu työskentelymalli
vertaistuen ja vaikuttamisen välineenä

 Pesäpuu ry

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Pesäpuu on lastensuojelun kehittämissyhteisö, jonka tehtävänä on lisätä lasten ja heidän läheistensä hyvinvointia lastensuojelussa. Toimintamme perustuu vahvaan kumppanuuteen ja tuotamme lasten ja nuorten omiin kokemuksiin perustuvia ja kehittämistyössä syntyviä toimintamalleja, tietoa, materiaaleja ja koulutuksia. Pesäpuun materiaalit tunnustat rekisteröidystä tavaramerkistä LUPAUS LAPSELLE®.

Toimintamme on yleishyödyllistä.

Tekijätiedot

Toimittaja: Helena Inkinen

Taitto: Anniina Lius

Copyright: Pesäpuu ry

www.pesapuu.fi

ISBN 978-952-7208-69-4

SISÄLLYSLUETTELO

- 4** Johdanto
- 5** Nuorilta nuorille
– uhka vai mahdollisuus
- 6** Kokemuksista kehittäminen
- 7** Nuoret mukana foorumin suunnittelussa
– miksi ja miten
- 8** Ammattilaisten rooli foorumeissa
- 9** Suunnittelu
- 10** Suunnittelun rakenne
- 11** Toteutus ennen foorumia
- 13** Foorumipäivänä
- 15** Päivän jälkeen
- 16** Foorumi etätoteutuksena
- 17** Lisää ideoita nuorten kanssa
työskentelyyn
- 18** Check List Nuorten foorumin
järjestämiseen

JOHDANTO:

Nuorten foorumi on nuorilta nuorille suunnattu vertaistuki- ja vaikuttamismalli 15–21-vuotiaille sijais- ja jälkihuollossa oleville nuorille ja sijaissisaruksille. Foorumit ovat päivän mittaisia työpajoja, joissa nuoret otetaan aktiivisesti mukaan kehittämään lastensuojelun käytäntöjä.

Pesäpuu ry:ssä toimineen nuorista koostuneen Selviytyjät-kehittäjäryhmän luomat Nuorten foorumit on tarkoitettu erityisesti nuorilta nuorille tapahtuvaksi toiminnaksi. Ensimmäisen vuonna 2010 järjestetyn foorumin kutsussakin jo luki: "Virallisuus ja jakkupukuisten tanttujen pitkät puheet jätetään väliin. Päivä on tarkoitettu nuorille ja siellä puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä."

Foorumien aikana käytetään aikaa tutustumiseen, työskennellään yksin, pareittain ja pienryhmissä sekä syödään yhdessä. Foorumien tavoitteena on tarjota nuorille mahdollisuus tavata toisiaan, jakaa kokemuksiaan ja näkemyksiään lastensuojeluun liittyen sekä päästä niiden kautta vaikuttamaan lastensuojelun kehittämiseen. Nuoret saavat foorumien kautta oman kanaan kokemustensa välittämiseen ja siten mahdollisuuden osallistua lastensuojelun kehittämiseen.

Päivän juontamisesta sekä työskentelyn ohjaamisesta vastaavat nuoret kokemusasiantuntijat, kun taas taustatahojen aikuisten tehtävänä on olla mukana toteuttamassa päivää, tarjota resurssit ja varmistaa tilaisuuksien henkinen ja fyysinen turvallisuus.

Nuoret kokemusasiantuntijat toimivat päivässä myös luottamuksen rakentajina nuorten ja ammattilaisten välillä. Foorumiin osallistuville aikuisille päivä tarjoaa ikkunan nuorten ajatusmaailmaan ja niihin tunteisiin ja ajatuksiin, joita lastensuojelu on heissä herättänyt.

Foorumeita on vuoteen 2022 mennessä järjestetty jo kymmeniä ympäri Suomen, ja mallia on käyty esittelemässä myös esimerkiksi Kanadassa ja Japanissa. Vuosien varrella foorumeissa on käsitelty erilaisia teemoja aina hyvästä tulemisesta sijoitukseen toimivaan jälkihuoltoon asti. Olemme käsitelleet nuorten kanssa nuorilähtöisesti mm. lasten oikeuksia, turvallisuutta, rakkautta, tabuja, päihteitä, sossuja ja monia muita teemoja, joita liittyvät nuoruuteen, mutta erityisesti nuoruusikään sijaishuollossa.

Tämän ohjeen tarkoituksena on avata Nuorten foorumien ydinperiaatteita sekä antaa käytännön vinkkejä foorumin suunnitteluun ja toteutukseen. Jokainen foorumi on omanlaisensa kokonaisuus, sillä se suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa, heidän toiveistaan ja tarpeistaan käsin. Kokemuksen kautta olemme kuitenkin oppineet, että päivän suunnittelussa ja toteutuksessa on hyvä noudattaa tietynlaista runkoa, jota avaamme tässä tekstissä.

LUOVUTTAMATONTA:

NUORILTA NUORILLE,
VERTAISUUS, TURVALLISUUS,
OSALLISUUS, VAIKUTTAMISEN
MAHDOLLISUUS, NUORET
TOISTEN NUORTEN
ÄÄNITORVINA

NUORILTA NUORILLE

– UHKA VAI MAHDOLLISUUS

Pesäpuussa nuorilta nuorille – toimintamalli syntyi 2010-luvun taitteessa, kun lähdimme kehittämään nuorten ja ammattilaisten välille työvälineitä lastensuojeluun. Hyvin pian huomasimme nuorten olevan vastaanottavaisempia ja innostuneempia kehittämistoiminnasta, mikäli sitä ohjaavat ammattilaisten sijaan heidän vertaisensa.

Nuorilta nuorille –toimintamallin etuna on se, että nuoret löytävät toisistaan samaistumispintoja, ja vertaisuuden kautta rohkaistuvat avaamaan omia kokemuksiaan kehittämistyöhön. Toiminnassa nuoret antavat toisilleen vertaistukea, toivoa ja viestin siitä, että meitä on muitakin, jotka elävät samanlaisessa tilanteessa.

Myös Nuorten foorumit rakennettiin heti alusta alkaen ajatukselle, että nuoret ovat sen suunnittelussa ja toteutuksessa alusta loppuun tasavertaisina kumppaneina ammattilaisten rinnalla. Foorumit on toteutettu nuorilta nuorille –toimintana alusta asti, ja vaikka vuosien varrella olemme toteuttaneet kumppaneidemme kanssa muutamia sovelluksia mallista, edelleen peruseriaate on säilynyt. Nuorten rooli päivässä vertaisena ja vetäjänä on korvaamaton.

”Sen lisäksi, että vetäjänä toimii samaan ikäryhmään kuuluva nuori, joka puhuu osallistujien kanssa ”samaa kieltä”, yhdistää heitä myös tausta – kokemus lastensuojelun asiakuudesta. Kiertueen aikana pystyi vahvasti

aistimaan, kuinka nuorten oli helppo kertoa omista tilanteistaan ja kokemuksistaan ympäristössä, jossa kuluneen fraasin ”mä tiedän miltä susta tuntuu” sijasta tilaisuuden vetäjällä olikin yhteneväisiä kokemuksia osallistujien kanssa. Tämän kautta tilaisuuksiin osallistuneet nuoret pystyivät kokemaan tulevaisuutta ymmärretyiksi myös tunnetasolla.

Kokemusasiatuntijoina toimivia vetäjiä ei voi vastuuttaa toiminnasta samalla tavoin kuin alan ammattilaisia. Juuri vastuukysymysten vuoksi tilaisuuksissa on oltava mukana myös järjestäjätahojen aikuisia, joilla on tarkkaa tietoa lastensuojelun lainsäädännöstä ja käytännöistä.” – Suojele unelmia, vaali toivoa, 2012.

Suojele unelmia, vaali toivoa
–raportti pohjautuu vuonna 2011 toteutettuun Uskomme sinuun – Usko sinäkin -sijaishuollon kiertueeseen.

Kiertueen aikana vierailtiin kuudella eri paikkakunnalla Suomessa ja tavattiin noin 120 12–20-vuotiasta lastensuojelun asiakkaana olevaa nuorta.

Kiertueella hyödynnettiin Nuorten foorumit –toimintamallia. Kiertueen järjestämisessä lapsiasiavaltuutetun toimiston yhteistyökumppaneina olivat Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Lastensuojelun Keskusliitto sekä Pesäpuu ry.

KOKEMUKSISTA KEHITTÄMISEEN

Nuoria kohdatessa he nousevat esiin erilaisia heidän elämäänsä koskevia ilmiöitä. Kenties nuoret nostavat esiin jonkin heitä yhdistävän kysymyksen, tai sellainen poimitaan ammattilaisten keskusteluista tai mediasta. Nämä nuorilta nousevat ilmiöt ja huomiot ovat tärkeä kehittämistyön perusta.

Kun kiinnostus ilmiötä kohti on herännyt, sitä voidaan lähteä tutkimaan nuorten kanssa esimerkiksi kehittäjäryhmissä tai foorumeissa. Näistä ryhmistä ja foorumeista ammattilaisten tulee koota yhteen nuorten näkökulmaa. Nuorten näkökulmista saattaa syntyä lyhyt raportti tai esimerkiksi mielipidekirjoitus.

Pesäpuussa toteutuvan kehittämistyön kautta nuorten viestejä yhdistetään ammattilaisten tietoon sekä tutkimukseen ja niistä syntyy esimerkiksi nuorten kanssa työskentelyn välineitä tai malleja sekä ihan uusia hankeideoita kehittämisen tueksi.

Yleensä yhden teemaan tutkiminen nuorten kanssa nostaa esiin samalla myös uusia ilmiöitä ja mielenkiintoisia teemoja, joita jälleen lähdetään nuorten kanssa tutkimaan.

Nuorilta nuorille –toiminnan sataa

Toimintamallia on jalostettu foorumien lisäksi Pesäpuun toiminnassa mm. kehittäjäryhmissä, kehittäjätapamisissa, erilaisissa kampanjoissa ja hankkeissa kumppaneiden kanssa.

Vuosien varrella toiminnassa syntyneitä ideoita ja ajatuksia on jalostettu eteenpäin nuorten kanssa työvälineiksi, kirjoiksi, raporteiksi, julisteiksi, videoiksi jne.

Tutustu nuorten tuottamaan tietoon ja yhteistyössä kehitettyihin materiaaleihin osoitteessa pesapuu.fi.

NUORET MUKANA FOORUMIN SUUNNITTELUSSA – MIKSI JA MITEN?

”Aktiivisten nuorten takana on aktiivisia aikuisia.”

Nuorten kutsuminen mukaan foorumin suunnitteluun tulee tehdä huolella. Tässä kohtaa tulee olla tiedossa mahdollinen ammattilaisten järjestäjäporukka, joka huolehtii resursseista, joilla nuorten ideat saadaan vietyä eteenpäin.

Nuoret kannattaa kutsua mukaan suunnitteluun erillisellä kutsulla. Kutsussa tulee käydä ilmi mitä suunnitellaan, mitä nuorilta odotetaan, miten suunnitteluprosessi etenee ja mitä nuoret hyötyvät suunnitteluun osallistumisesta.

On hyvä, jos päivää on suunnittelemasa ja vetämässä nuoria, joilla on takanaan esimerkiksi kokemus foorumiin osallistumisesta. He voivat tuoda myös suunnitteluun kokemuksensa siitä, mikä toimi ja mitä pitäisi kehittää tai muuttaa. Tämä ei kuitenkaan ole välttämätöntä. Täytyy vain muistaa, että nuoret, jotka tulevat mukaan suunnitteluun ja vetämään foorumia ilman aiempaa kokemusta, tarvitsevat ammattilaisilta enemmän tukea ja kannustusta.

Nuorilla voi olla herkkiä omakohtaisia kokemuksia teemaan liittyen. Toisinaan suunnitteluryhmän sisällä nuorilla saattaa olla täysin vastakkaisia kokemuksia joihinkin teemoihin liittyen. Nämä kokemukset tulee nähdä arvokkaina, ja niiden avulla päästään hyvin rakentamaan kuvaa siitä, mitä meidän pitäisi tästä aiheesta kysyä, että kaikkien kokemukset pääsisivät esiin tasavertaisesti.

Päivän vetäminen voi olla raskas kokemus nuorelle, joka on vasta tullut mukaan kokemusasiantuntijatoimintaan, ja joka ei ole aiemmin ollut kehittämässä ammattilaisten kanssa. Toiset nuoret kaipaavat siinä vaiheessa vielä enemmän tilaa käsitellä omia kokemuksiaan.

Joskus nuorilla saattaa olla haasteita sitoutua tapahtuman suunnitteluun. Se usein kertoo siitä, että nuoret joko kokevat suunnittelun liian vaativana tai he eivät koe, että heidän näkemyksiään huomioidaan suunnittelussa tarpeeksi.

Aikuisten tehtävänä on omalla asenteellaan tsemptata ja kannustaa nuoria. Mikäli aikuiset suhtautuvat päivän suunnitteluun liian varautuneesti, tai eivät vaikuta innostuneelta, he helposti latistavat myös nuorten fiilikset ja motivaation päivän suunnittelua ja toteutusta kohtaan.

SUDENKUOPAT:

SITOUTUMINEN JA
VASTUUNOTTO, TUNTEET JA
OMAT KOKEMUKSET, TUEN
PUUTE

AMMATTILAISTEN ROOLI FOORUMEISSA

Nuorten foorumien suunnittelussa olemme törmänneet siihen, että ei ole itsensäselvyys, että ammattilaiset osaavat kohdata nuoret tasavertaisina suunnittelijoina ja vetäjinä.

Suosittelemme, että päivän toteuttamiseen lähtevien aikuisten ja ammattilaisten kanssa järjestetään erillinen hetki, jolloin käydään läpi nuorten kanssa työskentelyn eettisiä periaatteita, ja varmistetaan että kaikki ammattilaiset ovat valmiita sitoutumaan niihin.

Nuorten kanssa työskentely vaatii kykyä sietää epävarmuutta, ja toisinaan mukautua muutoksiin lyhyelläkin aikataululla. Nuorten foorumien järjestämistä ei kannata pelätä, mutta on hyvä osata varautua erilaisiin takapakkeihin ja miettiä jo valmiiksi, miten niissä toimitaan.

Mukana olevien aikuisten tärkein työväline onkin avoin asenne ja kyky nähdä nuoret osaavina toimijoina, ja tukea heitä päivän suunnittelussa ja toteutuksessa. Aikuisen on osattava herkällä korvalla kuunnella nuoria ja heidän toiveitaan.

Lisäksi on tärkeää, että aikuisilla on rohkaiseva asenne päivän onnistumiseen. Jos aikuiset ovat kovin epävarmoja ja stressaantuneita foorumin järjestämisestä, he helposti tartuttavat oman epävarman asenteensa nuoriin.

[KATSO KOKEMUSASIAINTUNTIJUUDEN EETTISET PERIAATTEET.](#)

SUUNNITTELU

Paikalliset yhteistyökumppanit ovat Nuorten foorumien järjestämisessä avainasemassa, sillä heillä on mm. arvokasta tietoa erilaisista alueen vuokrattavista tiloista, kontakteja nuoriin tai heidän työntekijöihinsä. Ulkopuolisten järjestäjätahojen on lähes mahdotonta löytää nuoria ilman alueellisia kumppaneita. Aktiiviset kumppanit saavuttavat helpommin alueen sijaishuoltopaikat ja työntekijät.

Yhteistyökumppaneiden välillä roolinjako on ensisijaisen tärkeää, joku varaa tilat, toinen hoitaa tarjoilut, yhteisesti levitetään sanaa foorumista ja koitetaan kutsua nuoria mukaan.

On kuitenkin hyvä miettiä, kuinka monta eri yhteistyötahoa kutsutaan. Jos Nuorten foorumiin tai sen suunnitteluun osallistuu

enemmän järjestäjätahojen ammattilaisia kuin nuoria, täytyy pitää erityistä huolta siitä, että nuorten ja ammattilaisten roolit päivässä ovat selkeät.

Vanha, mutta paikkaansa pitävä sanonta kuuluu, että hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Suunnittelu on foorumin onnistumisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Jotta kaikki osapuolet tuntevat olevansa tietoisia päivän sisällöistä, omista rooleistaan päivässä, on suunnitteluun varattava tarpeeksi aikaa.

Suunnittelutapaamisia tulee olla vähintään kolme, mutta mikäli joukossa on järjestäjiä, jotka eivät ole aiemmin olleet mukana toteuttamassa foorumia, voidaan suunnittelukertoja tarvita useampiakin.

Kumppanuuksien avulla mahdollistuvat:

- tila
- tarjoilut
- nuoret
- aikuiset/ammattilaiset
- viestin välittäminen

SUUNNITTELUN RAKENNE

Ensimmäisellä suunnittelukerralla käydään yhdessä läpi, mitä Nuorten foorumit ovat, mikä niiden tarkoitus on ja miksi juuri nyt halutaan foorumi järjestää. Lisäksi voidaan käydään läpi nuorten foorumien periaatteita, joita ovat nuorilta nuorille –toimintamalli, osallisuus ja turvallisuus sekä ammattilaisten rooli. Jokaisella järjestävällä taholla tulee olla aikaa esittää tarkentavia kysymyksiä.

Usein ensimmäisellä kerralla voidaan jo päästä keskustelemaan foorumin teemasta, joskus jo alustavasti ideoida työskente-

lyäkin. Tärkeintä on, että niin aikuiset kuin nuoretkin saavat käsityksen siitä, mistä päivässä on kyse, ja voivat sitten miettiä, millaisella panostuksella voivat olla päivässä mukana.

Ensimmäisellä tapaamiskerralla on hyvä myös keskustella foorumin ajankohdasta, missä foorumi järjestetään sekä sopia, miten tarjoilut päivään hoidetaan ja mahdolliset kustannukset jaetaan.

Aika, paikka ja teema mietitään ja sovitaan yhdessä nuorten kanssa.

Info ja teema	<ul style="list-style-type: none"> • Mistä NF:ssa on kyse? • Mitä me halutaan yhdessä nuorten kanssa kehittää?
Työskentely	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjelman rungon rakentaminen • Työskentelymenetelmät ja kysymykset - työskentelytapaa voidaan muokata ja siitä voidaan myös luopua/vaihtaatoiseen tapaan • Vastuiden sopiminen • Viestin alustava suunnittelu
Yhteenveto ja avoimet kysymykset	<ul style="list-style-type: none"> • Tsekki, että kaikki ovat kartalla, missä mennään, pohditaan mahdollisesti avoimeksi jääneet asiat • Taustamahdollistaminen, esim. nuorten saapumisen mahdollistaminen foorumiin

Teeman suunnittelu:

Mieti, mikä nuoria kiinnostaa ja miten sitä kannattaa käsitellä?

Jokainen foorumi on aina omanlaisensa kokonaisuus, johon vaikuttavat nuorten kiinnostuksen kohteet, käsiteltävä teema ja valitut työskentelytavat. Silti niissä on kaikissa myös yhteisiä elementtejä, joiden tavoitteena on luoda turvalliset puitteet foorumin onnistumiselle niin järjestäjien kuin osallistujien kannalta.

T O T E U T U S

ENNEN FOORUMIA

Tilat

Mitä kodikkaampi ja nuorille lähestyttävämpi tila on, sitä helpompi on saavuttaa avoin ja lämminhenkinen tunnelma. Tilassa ei tule olla liikaa virikkeitä tai ärsykeitä, muttei se saa olla liian askeettinenkaan.

Tilojen tulisi olla esteettömät, joten tiloja varatessa kannattaa kiinnittää huomiota siihen, miten ne toimivat esimerkiksi liikuntarajoitteisen nuoren näkökulmasta. Tilojen on oltava myös turvalliset ja puhtaat.

Ruoka ja tarjoilut

Ruokailut on tärkeä osa foorumeita. Ruoka luo turvallisuuden tunnetta ja yhdessä syöminen vahvistaa yhteenkuuluvuutta. Lisäksi nälkäisten nuorten kanssa on turharrittää työskennellä.

Ruoan tulisi olla maittavaa ja täyttävää. Mikäli foorumi on koko päivän mittainen, ruokailukertoja tulisi olla vähintään kolme: aamiainen, lounas ja välipala iltapäivällä. Ruokailuita varatessa on tärkeää huomioida allergiat ja erityisruokavaliot. Nämä tulisi huomioida jo kutsussa.

Kutsu – Mitä kutsussa lukee, kanavat, portinvartijat

Ennakkotieto on nuorille todella tärkeää, ja luo turvallisuutta. Kutsussa kerrotaan konkreettisesti, mitä päivässä tapahtuu, esimerkiksi: päivässä tutkitaan lastensuojelua yksin, pienryhmissä ja yhdessä ja päivän juontamisesta sekä työskentelyn ohjaamisesta vastaavat nuoret kokemusasiiantuntijat.

Siitä tulee käydä ilmi foorumin teema, jota voidaan avata muutamalla kysymyksellä. Näin nuoret voivat valmistautua foorumiin jo etukäteen.

Turvallisuutta lisää myös tieto siitä, keitä ammattilaisia ja järjestäjätahojen aikuisia päivässä on paikalla.

Kutsuessa nuoria tilaisuuteen, pohtikaa, toimiiko joku taho nuorten portinvartijana? Pitääkö ensin vakuuttaa aikuiset, että nuoret saavat tiedon tilaisuudesta ja mahdollisuuden osallistua?

Foorumeissa kannattaa myös suunnata valmiiksi informaatiota myös esimerkiksi sosiaalisyöntekijöille tai sijaishuoltopaikkojen aikuisille.

ENNEN FOORUMIA

Ilmoittautuminen

Ilmoittautumisen yhteydessä on pohdittava mitä tietoa kysytään, miten sitä säilytetään, mitä sille tehdään tapahtuman jälkeen. Erityisesti alaikäisten kanssa tietosuoja-asioihin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kannattaa miettiä, mikä on paras keino ja kanava kerätä ilmoittautumiset. Joskus se on nettilomake, johon esim. alaikäisten kohdalla saa kerättyä myös vaikka sijaishuoltopaikan aikuisten yhteystiedot.

Ilmoittautumisia voi myös kerätä sähköpostilla tai nykyään esim. whatsappilla.

Infokirje – Mitä nuorten on hyvä tietää

Infokirjeen tavoite on kertoa nuorille lisää siitä, millaiseen päivään he ovat tulossa. Hyvä ennakkotieto rakentaa turvallisuutta, joten infokirjeen tulisi olla selkeä ja avattavissa esim. nuoren älypuhelimien kautta.

Ilmoittautuneille nuorille lähtevässä infokirjeessä tulisi olla ainakin päivän ohjelma ja tietoa siitä, miten päivässä toimitaan. Lisäksi jo infokirjeessä olisi hyvä lukea selkeästi mihin nuorten tuottamaa tietoa hyödynnetään jatkossa.

Mikäli tilaisuus on valtakunnallinen, kannattaa infokirjeeseen liittää mukaan saapumisohjeet ja kartta osoitteen lisäksi, sekä yhteystiedot keneen olla yhteydessä, jos ei meinaa löytää perille.

Ulkopuolisia aikuisia mukaan foorumiin

Joissain foorumeissa voi olla merkityksellistä, että mukana on esim. ammattilaisia vaihtamassa ajatuksia nuorten kanssa, opimassa nuorilta sekä tarjoamassa oikeaa tietoa aiheesta.

Toisinaan mukaan on kutsuttu osaksi aikaa esim. alueellisia tai kansallisia päättäjiä ja vaikuttajia. Foorumeissa on voinut olla mukana myös nuoria tsemppaavia vieraita, kuten muusikoita tai muita julkisuuden henkilöitä, joilla on itsellään taustaa lastensuojelusta.

Vastuista ja rooleista sopiminen

Kirjatkaa jo suunnitteluvaiheessa foorumin ajalle eri ihmisten vastuut, kuten kuka on nuoria ovella vastassa, kuka huolehtii ruokailuista, kuka vastaa päivän aikataulun kuljettamista, ketkä ohjaavat työskentelyä, kuka ottaa tarvittaessa koppia osallistujista, jos aihe herättää voimakkaita tunteita ja niin edelleen.

FOORUMIPÄIVÄNÄ

Turvallisuus

Kaiken nuorten kanssa tehtävän kehittämistyön tulee rakentua turvallisuuden varaan. Turvallisuuden tunne mahdollistaa sekä ajattelun, että omien ideoiden, ajatusten ja kokemusten jakamisen.

Ennustettavuus, rutiinit ja äivän alussa rakennettavat yhteistyösopimukset luovat turvallisuutta. Foorumissa käytetty kieli ja käytetyt sanat täytyvät olla nuorelle ymmärrettäviä, ja niitä avataan koko päivän ajan. Päivässä on tärkeää sanoittaa hyväksyntää, jokaisen kokemuksen arvokkuutta ja sitä, että tilassa voi puhua vapaasti pelkäämättä.

Turvallisuutta lisäävät myös vertaisten ja ammattilaisten aito kiinnostus nuoria ja heidän ajatuksiaan kohtaa. Myös pitkin päivää annetulla positiivisella palautteella ja rohkaisulla on tärkeä merkitys. Nämä kaikki ovat osa henkistä tukea, jolla nuoria kannatellaan paitsi foorumin ajan, mutta joka voi kantaa heitä myös pitkään päivän jälkeen.

Dokumentointi ja valokuvaus

Nuoret tarvitsevat tiedon, miksi heitä kuunnellaan, mitä tiedolle tehdään ja mitä seuraavaksi tapahtuu.

Nuorilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa tietoon, jota päivässä tuotetaan.

Heti päivän alussa on sanoitettava, että kaikki kirjaaminen on avointa eli sitä saa tarkastella ja muokata päivän aikana. Lisäksi on tärkeää tuoda esiin, että dokumentointi ja valokuvaus tapahtuu anonymisti eli ketään nuorta ei voida tunnistaa tehdyistä kirjauksista tai otetuista valokuvista. Kirjauksissa ja dokumentoinnissa tulee huolehtia nuorten yksityisyyden suojasta.

Muistutetaan myös nuoria, että he eivät myöskään voi ilman lupaa kuvata toisiaan sosiaaliseen mediaan, vaikka omasta osallistumisestaan saavat tietenkin itse vapaasti viestiä.

Tutustumisen tärkeys – ilmapiirin rakentaminen

Päivän hyvä ilmapiiri ja turvallisuus lähtee rakentumaan tutustumisen kautta. Tutustumisessa kannattaa huomioida, että se olisi osin edes toiminnallista ja että nuoret saavat kertoa itsestään sekä asioita, jotka eivät liity lastensuojeluun että asioita jotka liittyvät.

Nuorille on tärkeää avata kaikkien päivässä olevien ammattilaisten rooli ja miksi he ovat mukana.

FOORUMIPÄIVÄNÄ

Aikataulutus

Aikatauluttamisessa tulee huolehtia riittävästä tauoista ja tilasta, jossa nuoret voivat myös vapaasti vaihtaa ajatuksia keskenään.

Kannattaa myös huomioida esimerkiksi julkiset juna- tai bussiaikataulut, jos nuoria tavoitellaan muilta paikkakunnilta tai kentties valtakunnallisesti.

Kokemuksista kumpuava kehittäminen

Nuorten tarinaa ei pidä johdatella tai tulkitella, vaan kannattaa kysyä uudestaan ja tarkentaa kuulemaansa.

Vaikka foorumissa puhutaan yleensä monitahoisista ja tunteita herättävistä asioista, on tärkeää, että teemoja lähestytään ratkaisukeskeisesti. Tämä tarkoittaa, että todellisuus tunnustetaan ja tunnustetaan, mutta tavoitteena on yhdessä miettiä, mitä asialle voisi tai pitäisi tehdä, jotta tilanne muuttuisi paremmaksi.

Toivon ylläpitäminen pienryhmäkeskusteluissa ja ajatusten suuntaaminen ongelmien sijasta ratkaisujen etsimiseen onkin työskentelyn ohjaajien keskeinen tehtävä.

Unelmat

Unelmat ovat yksi Nuorten foorumien keskeisimmistä teemoista, koska ne rohkaisevat, tsemppaavat ja auttavat suuntaamaan ajatuksia eteenpäin – vaikeissakin tilanteissa. Unelmat tuovat toivon näkökulmaa jokaisen meidän elämäämme.

Foorumeissa on tärkeää aina päivän lopussa jäädytellä fiiliksiä sellaisella tekemisellä, jonka avulla katsetta voidaan luoda eteenpäin.

Vuosien varrella foorumeissa on askarreltu unelmakarttoja, unelma-askeja, koristeltu mehikasvien purkkeja tai peilejä tms.

Mitä tehdä, jos päivässä nousee esiin kaltoinkohtelua tai muuta tietoa, josta nousee huoli nuoren tilanteesta?

Tärkeää on jo suunnittelussa sopia ammattilaisten ja osallistujien roolit ja läpikäymisen. Mikäli eri organisaatioilla on jo luotuina suunnitelmia erilaisten haastavien tilanteiden varalle, ne kannattaa suunnitella jo käydä yhdessä läpi.

Stepit: todesta ottaminen – vakauttaminen – toiminta – seuranta

Muistetaan, että foorumien järjestäjillä on velvollisuus puuttua ja tukea nuorten oikeutta osallisuuteen, hyvinvointiin sekä turvallisuuteen ja reagoida tilanteisiin niiden vaatimalla tavalla.

Toimintamallit päivän jälkeen, miten reagoidaan ja kuinka pitkään kuljetaan nuoren mukana, tulee pohtia tilannekohtaisesti, mutta varmistetaan ettei nuori jää yksin.

Palaute

Kerätyn palautteen avulla voidaan sekä kehittää toimintaa eteenpäin, että tarvittaessa perustella sen merkitystä muille.

PÄIVÄN JÄLKEEN

Päivän työskentelyn ja esiin nousseiden tunteiden ja huomioiden yhteinen purku on tärkeä osa foorumiprosessia. Muistakaa varata sille hetki aikaa ennen kotiin lähtöä päivän lopusta.

Huomioikaa myös, mihin kiinnostuneet nuoret ohjataan jatkossa? Osa nuorista saattaa saada kehittämiskipinän foorumista, ja on tärkeää, että on joku taho jossa hänestä otetaan koppia.

Sopikaa, kuka ottaa matkaansa päivässä kirjatut asiat ja kirjoittaa ne auki. Viestiä kannattaa jalostaa yhdessä eteenpäin sekä viestiä yhdessä.

Samalla, kun käy foorumin viestejä läpi, uusien teemojen ja ilmiöiden seulominen ja jalostuminen käy luontevasti, varsinkin jos foorumin tuotosta rakentaa eteenpäin yhdessä nuorten kanssa.

Kun suunnittelette viestiä ottakaa huomioon:

- Median valinta
- Kenelle viesti on suunnattu?
- Kuka viestin rakentaa?
- Kuka viestiä välittää eteenpäin?
- Kuinka päivään osallistuneet nuoret saavat tiedon, mihin heidän tuottamalaan tiedolla on ollut vaikutusta?

Muistakaa kertoa hyödyt:

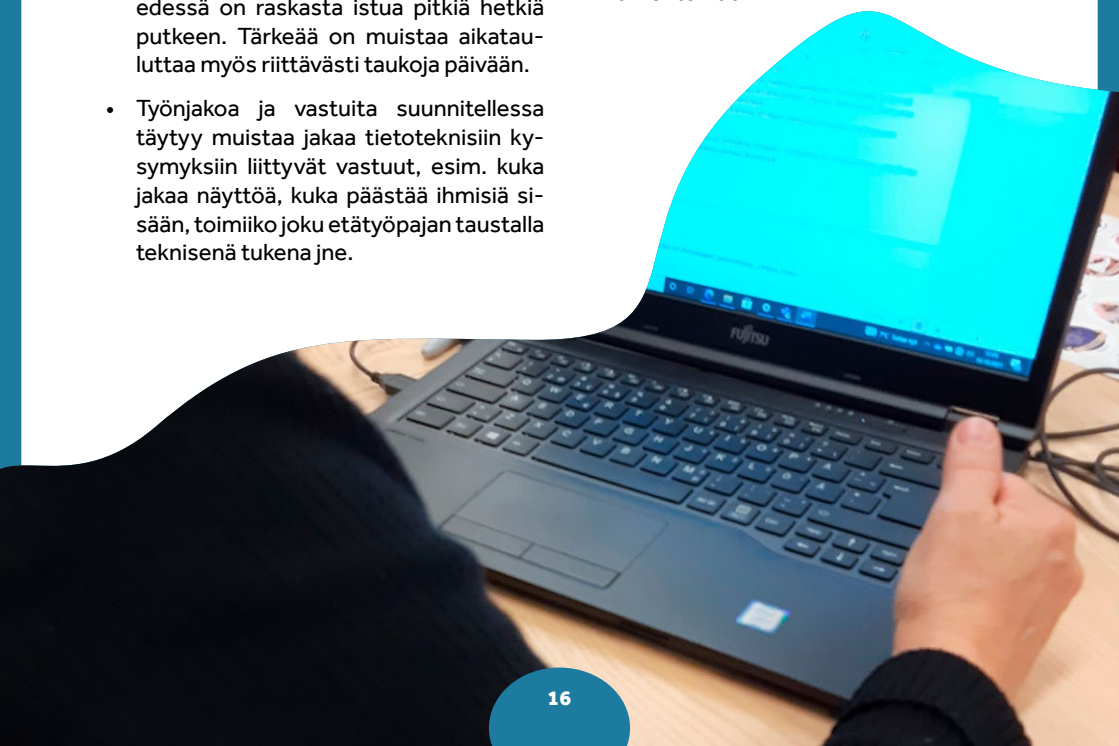
- Yksilö
- Yhteisö
- Yhteiskunta

FOORUMI ETÄTOTEUTUKSENA

Vuonna 2020 koronaviruspandemian vuoksi, emme voineet tavata nuoria foorumeissa kasvokkain. Tuolloin päädyimme jatkojalostamaan foorumityöskentelystä etätyöpajamallia.

Nuorten etätyöpajoissa on suunnittelussa hyvä ottaa huomioon muutama erityinen kysymys, jonka vuoksi olemme tähän loppuun kasanneet vielä erillisiä ohjeita etätoteutuksen toteuttamiseen.

- Ostakaa kokouspalvelun lisenssi hyvässä ajoin ja tarvittaessa harjoitelkaa sen käyttöä yhdessä.
- Tarkastakaa turvallisen työpajan asetukset, kuten linkin lähettäminen yksityisesti, odotushuoneen ottaminen käyttöön, liittyminen salasanan kanssa sekä kokouksen lukitseminen, kun kaikki ilmoittautuneet ovat paikalla.
- Ohjelman rakentamisessa on työpajan kesto mietittävä tarkkaan. Koneen edessä on raskasta istua pitkiä hetkiä putkeen. Tärkeää on muistaa aikatauluttaa myös riittävästi taukoja päivään.
- Työnjakoa ja vastuita suunnitellessa täytyy muistaa jakaa tietotekniisiin kysymyksiin liittyvät vastuut, esim. kuka jakaa näyttöä, kuka päästää ihmisiä sisään, toimiiko joku etätyöpajan taustalla teknisenä tukena jne.
- Etätyöpajan infokirjeeseen ohjeet kokouspalvelun käyttöön ja turvallisen, rauhallisen tilan varaamiseen etätyöskentelyä varten
- Ruokailuiden organisoimiseen on varattava aikaa. Tärkeää on huolehtia, että kaikki saavat syötävää päivän aikana. On erilaisia vaihtoehtoja organisoida ruokailu. Kysy osallistuvilta nuorilta myös, miten juuri heille olisi helpoin järjestää ruokailu. Huomioi, että kaikkialle ei saa ruokaa tilattua kotiin kuljetuksella.
- Jos etätyöpajaa on vetämässä nuoria, muista että työpajan vetäminen verkossa on henkisesti eri tavalla kuluttavaa kuin kasvokkain. On eri asia aistia osallistujien tunnelmia virtuaalisesti kuin silloin, kun ollaan fyysisesti samassa tilassa.
- Muistakaa hyödyntää chattia ja ottaa talteen chat-viestit osaksi foorumin dokumentointia.

L I S Ä Ä I D E O I T A

NUORTEN KANSSA TYÖSKENTELYYN

Nuorten foorumien raportteja

Aikaisempia Nuorten foorumeista ja etätyöpajoista tuotettuja raportteja löydät Pesäpuun verkkosivujen materiaalipankista.

<https://pesapuu.fi/materiaalit/nuorten-foorumeiden-raportit/>

Nuorten osallisuus ja kokemusasiantuntijuus lastensuojelussa ennen, nyt ja tulevaisuudessa –raportti

UP2US-hankkeen loppuraportti, jossa esiteltynä mm. erilaisia toimintamalleja nuorten osallisuuden ja kokemusasiantuntijuuden edistämiseksi.

<https://pesapuu.fi/materiaalit/nuorten-osallisuus-ja-kokemusasiantuntijuus-ennen-nyt-ja-tulevaisuudessa-raportti/>

Nuorten kanssa työskentelyn välineitä

Nuorten kanssa tuotettuja työvälineitä nuorten kanssa työskentelyyn löytyy Pesäpuun verkkokaupasta.

Tarjoamme myös koulutusta nuorten kanssa työskentelyyn lastensuojelun asiakastyössä.

<https://verkkokauppa.pesapuu.fi/category/17/nuoret>

Nuorten kirjoittamia tuotoksia, joita on julkaistu Pesäpuussa

Pinnalla - tarinoita selviytymiseen nuorilta nuorille, ladattavissa ilmaiseksi Pesäpuun verkkosivuilta.

https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2018/03/pinnalla_web.pdf

Kokemus opettaa. Voimatarinat lastensuojelussa –kirja, ostettavissa Pesäpuun verkkokaupasta.

<https://verkkokauppa.pesapuu.fi/product/149/kokemus-opettaa-voimatarinat-lastensuojelussa--kirja>

101 kirjettä lastensuojelusta –julkaisu, ladattavissa ilmaiseksi Pesäpuun verkkosivuilta.

<https://pesapuu.fi/materiaalit/101-kirjetta-julkaisu/>

C H E C K L I S T

NUORTEN FOORUMIN JÄRJESTÄMISEEN:

○ KUMPPANIEEN KARTOITTAMINEN

○ PÄIVÄÄ VETÄMÄSSÄ OLEVIEN NUORTEN VALMISTELU JA INFORMOINTI

- Mahdollisista palkkioista sopiminen

○ FASILITEETIT

- Ajankohta
- Tilat
- Tarjoilut

○ ROOLIEEN JA VASTUIDEN SOPIMINEN PÄIVÄSSÄ, MM.

- Yleinen päivän juoksumuoto ja ohjelman juontajan sopiminen
- Nuorten vastaanottaminen ja ilmoittautumisten tarkistaminen
- Ruokien ja tarjoiluiden huolehtiminen
- Työskentelyien tai pienryhmien vetäjät
- Haastavista tilanteista kopin ottaminen

○ KUTSU JA VIESTINTÄ

- Miten nuoret tavoitetaan?
- Ilmoittautuminen

○ OHJELMA

- Teema
- Ratkaisukeskeisyys
- Turvallisuus
- Dokumentoinnista sopiminen
- Aikataulukko
- Palautteen keruu

○ PÄIVÄN FIILISTEN JA TUOTOSTEN PURKU

- Nuorten tuottaman tiedon jatkojalostaminen

